

**Självständigt arbete
i fördjupningsämnet samhällsorientering
15 högskolepoäng, grundnivå**

Samhällskunskapsundervisningens påverkan av nyanländas
integration i samhället och skolan

The impact of social science education
on the integration of newly arrived individuals
into society and school

Najla Abdalah
Manuela Kamber

Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i åk F-3
[Samhällsorientering och lärande], 240 högskolepoäng
Självständigt arbete i fördjupningsämnet, 15 hp

Examinator: Nils Andersson
Handledare: Thomas Småberg

Handledare: Thomas Småberg
Ange datum för slutseminarium: 2024-01-13

Förord

Arbetet har delats upp jämnt mellan Manuela och Najla där syfte, frågeställning, analys, nyckelord samt diskussion har skrivits gemensamt. Metoden och abstrakten har skrivits av Manuela. Inledningen och förord har skrivits av Najla. Forskningsöversikten av resultatet har gjorts gemensamt, Manuela har skrivit den delen. Avsikten med forskningsöversikten är att belysa de olika utmaningar med integration samt inkludering för nyanlända elever kopplat till både samhället och grundskolan, i arbetet framkommer även strategier för att optimera nyanländas ämnesdidaktiska kunskaper kring samhällskunskap och assimilation i samhället.

Abstract

The purpose of this essay is to research how a teacher's choice of subject didactics in primary school can create opportunities to include newly arrived pupils in social studies. We are also examining how teachings in social studies can affect the development and integration of newly arrived pupils in our multi-cultural Swedish society. We have answered these questions by gathering relevant scientific literature and peer-reviewed theses relating to important keywords. The results of the research survey mainly reflect that teachers have limited knowledge, expertise and guidelines for integration of newly arrived into society. Moreover, teachers possess restricted knowledge in subject-specific-didactical for the integration of newly arrived pupils in social studies education. It is important to mention that there is, however, less studies done focusing on younger newly arrived pupils' integration into society and social studies.

We chose to write the comprehensive parts of this work together and divided subsections equally to be worked on individually. Feedback and updates were given frequently between us both remotely and during meetings to ensure that both parties agree with the output of our work. The conclusion of our literature review highlights that social studies education can have a significant part in the integration of newly arrived pupils. Teachers' choice of implementing teaching practices in social science can be crucial for language development and the integration of newly arrived pupils into society. Results also show that education in democracy, core values and interculturality can define how successfully newly arrived individuals can feel included and become a part of a democratic society.

Inclusion, interculturality, mother tongue, subject didactics, newly arrived, social science

Innehållsförteckning

Abstract	2
1. Inledning	4
2. Syfte och frågeställning	6
2.1 Syfte	6
2.2 Frågeställningar	6
2.3 Begreppsförklaringar	6
3. Metod och material	9
3.1 Nyckelord:	9
3.3 Sökord	9
3.4 Avgränsning	10
3.5 Urval	10
4. Resultat	13
4.1 Språk	13
4.2 Kultur och interkulturalitet	17
4.3 Demokrati och värdegrund	19
5. Slutsatser och diskussion	23
4.5 Brister	26
4.7 Vidare forskningsmöjligheter	26

1. Inledning

Globalt utsätts omvärlden konstant för politisk obalans och väpnade konflikter, globalisering som leder till emigration och att människor flyttar till olika länder. Under de senaste åren har Sverige haft en ökad invandring vilket har inneburit en ökning av flerspråkiga elever från hela världen (Otterup, Tore, 2022, s. 1-11). Det som sker globalt påverkar vårt samhälle, i mottagandet av nyanlända elever är läraren en viktig aktör vilket innebär att det är högst yrkesrelevant för oss lärare. I kunskapsöversikten används benämningen nyanländ som ett samlingsbegrepp för elever som själva har invandrat eller vars föräldrar har invandrat till ett nytt land och till ett nytt skolsystem (Brännström, Malin, 2023, s. 17). Samhället ställer ständigt krav på den enskilda lärares kompetens kring nyanländas språkutveckling därför är det viktigt att ständigt vara medveten om de språkliga och kulturella utmaningar nyanlända ställs inför (Gibbons, Pauline, 2013, s. 34-35). Dennis Tajic (2022, s. 9-10) skriver att nyanlända elever som kommer till den svenska skolan har med sig olika kompetenser och erfarenheter.

Som nyanländ kan behoven se olika ut när man börjar en svensk skola, en del kommer från fattigdom, andra kommer från krigsdrabbade länder där möjlighet till undervisning inte är befintlig. Det finns olika grupper av nyanlända, de som inte alls har någon skolbakgrund och andra som har haft en kort skolbakgrund beroende på elevens tidigare omständigheter (Brännström, Malin, 2023, s. 12). Lärarna behöver ha tillräckligt med kompetens för att kunna tillgodose varje elevs enskilda behov. Valet av ämnet är högst relevant eftersom dagens skolvärld präglas av mångkulturalitet, heterogena elevgrupper och diverse modersmål. Skolor har stora svårigheter att anpassa ämnesdidaktiken till nyanlända elever (Nilsson-Folke., 2015, s. 54). Ämnesdidaktik handlar om läran att lära ut kring ett specifikt ämnesinnehåll, det innefattar även vilka ämnesdidaktiska val läraren gör. Det handlar inte enbart om vad eleverna ska lära sig utan även hur ämnet kan påverka nyanländas samhällssyn, lärarens didaktiska val och handlingar blir avgörande för undervisningen (Blanck, Sara., 2023, s. 18).

Hermansson, Adler (2013, s. 51-52) betonar vikten av att läraren intar ett demokratiskt förhållningssätt i undervisningen, det lägger grunden för fostran till aktiva samhällsmedborgare. Skolans roll är ytterst viktig eftersom det svenska samhället vilar på demokratisk grund (Skollag,

Kommenterad [NA1]: Styckesindelning

Se över formalia

2010, 1 kap., 5 §). Monica Eklund (2003, s. 120) understryker vikten av undervisning i demokrati och värdegrund, eleverna bör formas till goda samhällsmedborgare. Vilket synliggörs i kap 1 och 2 i läroplanen. Enligt läroplanen för grundskolan, förskolan och fritidshemmet skriver Skolverket (2022a) i kursplanen, att undervisningen i samhällskunskap ska bidra till fördjupad förståelse kring vad det innebär att samspela och vara en aktiv ansvarstagande individ i samhället. Genom att känna till sina rättigheter, skyldigheter och de demokratiska värderingar som skolan, skollagen och samhället grundar sig i kan integreringen främjas, enligt kursplanen för samhällskunskap (Skolverket, 2022a).

Lärarens ämnesdidaktiska val i samhällskunskap kan vara en avgörande faktor för inkludering av nyanlända elever (Skolverket, 2024). Brännström (2023, s. 21-22) berättar att det inte finns tydliga riktlinjer för lärare om hur nyanlända elever ska tas emot och inkluderas i ordinarie undervisning, vilket kan leda till att eleverna så småningom blir exkluderade från den reguljära undervisningen. Det som även kan bli utmanande och exkluderande för nyanlända elever är bristen på det specifikt begränsade ämnesdidaktiska språket i samhällskunskaps undervisningen som bland annat innefattar begreppsuppfattning. Språket utgör grunden till en känsla av samhörighet i samhället (Cummins, Jim, 2001, s 13). För att nyanlända elever ska kunna få ökad förståelse och en helhetsuppfattning av ämnet kan integrering av modersmålet bli en del av den reguljära undervisningen (Hermansson Adler, Magnus, 2013, s. 17). Lärare möter idag allt fler flerspråkiga elever i undervisningen. Lärarna har inga utan tydliga riktlinjer om integrering av nyanlända elever samt kunskaper kring undervisning för andraspråkselever. Det är angeläget eftersom kravet på integrering av nyanlända elever är mer nödvändigt än någonsin, dels för skolan och för samhällets utveckling (Brännström, 2023, s. 13).

2. Syfte och frågeställning

Syftet och frågeställningen är baserad på insamling av forskningslitteratur till vår kunskapsöversikt.

2.1 Syfte

Syftet med arbetet är att få svar på hur lärares ämnesdidaktiska val i samhällsundervisningen kan möjliggöra inkludering av nyanlända elever i grundskolan. Vi vill även ta reda på hur samhällskunskapsundervisningen i grundskolan påverkar nyanlända elevers utveckling och integration i samhället i relation till elevernas bakgrund. Vi har valt att fokusera på hur demokratifrågor och värdegrundsfrågor kan bli synliga i undervisningen och hur samhällskunskapsundervisningen kan bli optimal för nyanlända elevers integrering i vårt svenska mångkulturella samhälle.

2.2 Frågeställningar

1. Hur kan lärares ämnesdidaktiska val i samhällskunskapsundervisningen skapa förutsättningar för att inkludera nyanlända elever?
2. Hur påverkar samhällskunskapsundervisningen nyanlända elevers utveckling och integration i grundskolan och samhället?

2.3 Begreppsförklaringar

Nyanländ

Enligt skollagen betraktas en nyanländ elev någon som har bott utomlands men som nu har flyttat till Sverige och inlett en utbildning efter höstterminens start det år eleven fyller sju år. Man anses inte vara nyanländ efter fyra års skolgång (Skollag, 2010, 3 kap., 12 §). Denis Tajic (2023, s.10) beskriver begreppet nyanländ som att de inte uppstår ur ett vakuum utan att elever har erfarenhet, kultur, bakgrund samt kunskaper med sig sedan tidigare. Enligt Brännströms (2023, s.18)

forskning anses en nyanländ vara någon som har invandrat till ett nytt land antingen på egen hand eller med sina föräldrar, man är nyanländ under en viss period.

Värdegrund

Nationalencyklopedin [NE] (2023) definierar värdegrund som “de grundläggande värderingar som formar en individs normer och handlingar”. Läroplanen [Lgr22] lyfter i värdegrunden att människor är lika värda man ska respektera varandra och utesluta all form av kränkning. Dessutom betonar läroplanen vikten av individens frihet, integritet samt solidaritet mellan människor (Skolverket, 2022b). Monica Axelsson (2015, s. 73-98) förklarar att begreppet “inkludering” i skolan används för synlighetens skull men utövas inte tillräckligt mycket i skolan för att målet för likvärdighet för nyanlända i grundskolan ska uppnås.

Modersmål

Enligt NE (2023) definieras modersmål som det första språket man tillägnar sig, oftast är det kopplat till elevens hemmiljö. Barn som har föräldrar med olika modersmål kan även ha kunskap i de olika modersmålen.

Inkludering

Bengt Persson & Elisabeth Persson (2012, s.19) skriver i boken ”*Inkludering och måluppfyllelse*”, att inkludering samt inclusion nämns redan på 1950 talet då målet var att uppnå ett samhälle utan diskriminering. Enligt Persson, (2012, s. 19) är inkludering mångfald och ett öppet sinne för olikheter. Vidare definierar Persson (2012, s. 19) meningen med inkludering är att uppnå bättre samhälle där individen inte hamnar i specifika fack. David Mitchell (2015, s. 297) beskriver inkludering som ett helhetsperspektiv där elevernas olika behov tas i beaktning i undervisningen för att kunna tillgodose elevernas olika behov samt utveckla elevernas inläring.

Integration

Definitionen av integrering i skolans värld innebär att eleven ska känna tillhörighet och delaktighet i både sociala och pedagogiska sammanhang. Skolan ska se till att eleven känner gemenskap i skolan men även i sin egen undervisning (Skolverket, 2014).

Ur ett samhällsperspektiv innebär integration att individen både har rättigheter och skyldigheter oberoende av individens bakgrund. Integration sker när individen ges förutsättningar att etablera sig i samhället genom arbete, studier och bostad (Regeringskansliet, u.å.).

3. Metod och material

Arbetet grundar sig i systematisk insamling av vetenskaplig data där artiklar, avhandlingar, böcker samt vetenskapliga tidskrifter och rapporter i relation till våra nyckelord. Olika sökmotorer har valts och använts för att ta fram ett brett resultat på vad som är aktuellt för vår frågeställning. Malmö Universitets databas, ERIC via EBSCO, Divaportal och SwePub är de sökmotorer som har använts och varit relevanta för att kunna ta del av svensk forskning och vad som är yrkesrelevant och aktuellt. Adekvat internationell forskning har varit möjlig genom sökmotorn ERIC via EBSCO och Education Research Complete.

Under arbetets gång har urvalet valts ut genom fokus på våra nyckelord och abstrakten för att tidseffektivisera läsningen inför arbetet. Utgången i själva arbetet är av kvalitativ metod. Ett gemensamt arbete kring sökandet av källor med relevans i frågeställningen har uppförts. Sökord har använts för att hitta adekvat forskning, forskningsöversikten har varit peer-review vilket innebär att forskningsöversikten är vetenskapligt granskad. Kunskapsöversikten har utförts genom dessa metoder eftersom vetenskapliga artiklar har ett objektiva perspektiv vilket gör att källorna blir tillförlitliga och ger ett högre förtroende i form av transparens. Vetenskapliga artiklar främjar öppenhet samt grundar sig i tidigare analytisk forskning (Umeå universitet, 2024).

3.1 Nyckelord:

Demokrati, Inkludering, Interkulturalitet, Modersmål, Nyanländ, Ämnesdidaktik, Samhällskunskapsundervisning.

3.3 Sökord

Under arbetets gång har en insamling av relevanta sökord gjorts både på engelska och svenska för att avgränsa arbetet relevanta och specifika sökord som nyanländ, integration, modersmål, inkludering, stödjande, samhällskunskap, ämnesdidaktiskt språk, flerspråkiga elever och policy har legat till syfte för att avgränsa arbetet och sökandet kring tillämpad forskning. Användning av både engelska och svenska ord ger en bredare sökbas i sökandet av vetenskaplig forskning.

3.4 Avgränsning

För att kunna avgränsa kunskapsöversikten till vår frågeställning och syfte har senare forskning innan 2000-talet inte prioriterats för vårt arbete. Nyckelorden har legat till grund för vår sökning av källor för olika resultat och för att avgränsa kunskapsöversikten. Urvalet av forskningsöversikten är selektivt utvalt för vad som är betydelsefullt för vår profession. Kunskapsöversikten belyser de aktuella utmaningarna för integrering av nyanlända elever i grundskolan och samhället. Kunskapsöversikten har avgränsats till både internationella samt svenska vetenskapliga artiklar för att kunna hitta likheter och skillnader men även vilka brister det kan finnas i yrkesområde. Vidare har internationell forskningsöversikt jämförts med svensk forskning för att finna likheter och skillnader i integreringen av nyanlända i undervisningen. Valet av att genomföra en kunskapsöversikt är för att få olika perspektiv kring ämnet.

Inriktning på senare adekvat forskning har varit av betydelse för arbetet för att kunna lyfta mottagandet av nyanlända elever samt aktuella och relevanta utmaningar i både grundskolan och samhället för både nyanlända elever och lärarprofessionen. Vårt fokus är ämnet samhällskunskap då ämnet innefattar det ämnesspecifika språket och de viktiga ämnesdidaktiska verktygen som läraren kan nyttja för att utveckla nyanländas vidare kunskaper för integrering i både samhället och skolan. I kunskapsöversikten har lärare samt nyanlända elever varit i centrum. Det valet är grundat i den sökning som har hittats om de aktuella utmaningar för integrering och inkludering av nyanlända i skolan och i samhället. Ämnet är betydelsefullt och relevant för den ämnesdidaktiska utvecklingen och för de årskurser vi kommer att undervisa i inom snar framtid.

3.5 Urval

Olika källor som avhandlingar, böcker, forskningsartiklar och vetenskapliga rapporter har använts. Genom dessa källor har ett urval gjorts av lämpliga forskningsöversikter för att kunna sammanställa vår kunskapsöversikt. Tajic (2022) forskar i sin avhandling "Mellan policy och praktik" om nyanlända elevers inkludering i klassrummet samt han undersöker policy handlingarnas utövning i förhållande till praktiken och teorin i klassrummet. Han skriver att flera aktörer är inblandade i inkluderingen av nyanlända elever. Tajic nämner även att eleverna själv

har en ledande roll i sin inkludering. Han lyfter även upp vikten av relationen mellan elev och lärare där fokus ligger på bemötandet. Den här avhandlingen är av relevans för inkludering av nyanlända i skolans sociala aspekter men även i relationerna mellan de olika aktörerna. Nyckelordet i avhandlingen som fångade vår uppmärksamhet var “newly arrived students” och “social inclusion”.

Brännströms (2023) avhandling fokuserar på bemötandet av nyanlända i skolan samt vilka hinder som kan uppstå. Avhandlingen tar även upp bristerna i lärarens profession i undervisningen av nyanlända eleverna. Intressanta nyckelord för oss var “osynliggörande”, “kort skolbakgrund” och “policy”. Fridlund(2011) skriver i sin avhandling om de utmaningarna som både nyanlända elever och lärare ställs inför i våra mångkulturella skolor. Vidare har Jenny Nilsson Folkes (2017) avhandling använts *“Lived transitions: experiences of learning and inclusion among newly arrived students”* som forskar kring hur nyanlända elever upplever sin skolgång samt hur de blir inkluderade i svenska skolor. Hon tar upp hur nyanlända elever känner sig exkluderade från den reguljära undervisningen eftersom deras behov inte tas i beaktning. Adekvata nyckelord som passade in i vår kunskapsöversikt var “mother tongue”, “integration”.

Eklunds (2008) avhandling *“Interkulturellt lärande Intentioner och realiteter i svensk grundskola sedan 1960-talets början”* lyfter utmaningarna kring främjandet av interkulturellt lärande i klassrummet samt bristen på de kunskaper och resurser som behövs för att kunna tillgodose elevers inkludering. Avhandlingen är yrkesrelevant därför att dessa utmaningar fortfarande är aktuella i praktiken. Relevanta nyckelord är "mångkulturalitet", "interkulturalitet" och "mångfald". Ronnel B. King, Joseph Y, Haw och Yi Wang (2024) *“Need-support facilitates well-being across cultural, economic, and political contexts: A self-determination theory perspective”* skriver i sin forskningsartikel vilken påverkan skolan, arbetslivet och samhället kan ha på individer från olika kulturer. Nyckelord av intresse var “ Need supporting teaching”. Sara Blancks (2023) avhandling *“Elever möter samhällsfrågor”* handlar om hur läraren ska organisera sin undervisning i samhällskunskap utifrån sina didaktiska val. Vidare undersöker Blanck hur elever lär sig samhällsfrågor som innefattar demokrati och social orättvisa.

Jim Cummins (2015) forskningsartikel "*Intercultural education and academic achievement: a framework for school-based policies in multilingual schools*" handlar om hur elevers olika kulturer kan användas som resurs i undervisningen samt verka som stöd för inkludering. Relevanta nyckelord var "multilingual students" och "school-based policies". Tore Otterup (2022) understryker i sin vetenskapliga rapport "*Flerspråkighet som resurs*" att flerspråkighet är betydelsefullt för både individens och samhällets utveckling. Det är yrkesrelevant och aktuellt för oss eftersom att vårt samhälle och våra skolor präglas av flerspråkiga elever. Relevanta nyckelord för vår kunskapsöversikt är "modersmål" och "inkludering".

4.Resultat

Det som utmärker sig främst i forskningsöversikten är forskning kring integreringen av äldre nyanlända elever i grundskolan. Det finns mindre forskning kring yngre elever. I den här forskningsöversikten har kategorisering utifrån ålder inte gjorts eftersom forskningsöversikten generellt fokuserar på nyanlända elever i grundskolan som helhet. Kunskapsöversikten har delats in i tre tematiska fält under resultatdelen. Med hjälp av underrubriker besvaras våra frågeställningar, det är för att skapa struktur och tydlighet för läsaren. Fälten består av tre delar, språk, kultur och interkulturalitet samt värdegrund och demokrati. Det första temat är språk som beskriver hur avgörande språket är för nyanlända samt hur lärares ämnesdidaktiska val i undervisningen kan påverka elevers integrering både i skolan och i samhället. Andra temat i kunskapsöversikten handlar om kultur och interkulturalitet här beskrivs hur läraren ska vara nyfiken på elevernas olikheter och därmed skapa inlärningsmoment kring mångfald och gemenskap genom att integrera elevers olikheter i undervisningen. Tema tre i kunskapsöversikten är demokrati och värdegrund som belyser de ämnesdidaktiska val läraren gör för att utveckla nyanlända elevers förståelse kring rättigheter och skyldigheter samt vad som förväntas av en individ i ett individualistiskt och demokratiskt samhälle.

4.1 Språk

Blanck (2023, s. 13) skriver att samhällskunskapsdidaktik bör utgå från elevens tidigare förkunskaper inom ämnet. Utgångspunkten i samhällskunskapsundervisningen ska grundas i samhällsfrågor utifrån elevernas erfarenheter därför att det bidrar till meningsskapande. När läraren väljer ett specifikt innehållsstoff för eleverna bör hen vara medveten om vad som stödjer eleverna bäst i deras lärande. Det är inte enbart fakta och begrepp eleverna ska lära sig, de ska även lära sig vad som är ämnesrelevant för vidare utveckling. Lärares yrkesroll är inte bara att undervisa för att eleverna ska inhämta kunskap, det är även att tydliggöra svåra begrepp samt begripliggöra ämnesinnehållet. Därför att elever behöver kunna relatera och använda sin kunskap i verkliga situationer. Samhällskunskapsundervisning kan bli tydligare genom att exempel från verkliga situationer integreras i undervisningen. Samhällskunskapsläraren bör planera sin undervisning utifrån en didaktiskprocess där läraren reflekterar över elevernas förkunskaper.

Kommenterad [NA2]: Minska på språk och mer av didaktiska val.

Det är viktigt att tänka kring vilka förmågor eleverna ska utveckla men även synliggöra målet i själva undervisningen. Den didaktiska processen fokuserar på hur SO-läraren lägger fram sitt stoff utifrån sina didaktiska val. Didaktiska modeller i samhällskunskapsundervisningen kan utveckla lärarens undervisningsmetoder därför att det ger en tydligare bild av vad fungerar och inte fungerar i praktiken. Didaktiska modeller kan ge en klarare bild av vilka verktyg och metoder som bör användas för att eleverna ska kunna nå målet (Blanck, 2023, s. 13-14). Den didaktiska triangeln är en modell som kan användas eftersom hörnen i triangeln är samspelet mellan läraren, eleven och ämnesinnehållet. Det är en växelverkan mellan alla hörn där utveckling av undervisning tillämpas. I triangelns ena hörn är det läraren som väljer ut det specifika ämnesinnehållet för i sin tur skapa ett möte mellan teori och praktik för att synliggöra undervisningsinnehållet med stödet av den didaktiska modellen (Blanck, 2023, s. 56-58).

För att nyanlända elever ska bli en del av samhället bör läraren grunda sin undervisning i ämnesdidaktiska begrepp kopplat till samhällskunskapen där nyanlända elever ges de rätta verktygen för att öka sin förståelse för samhället (Skolverket, 2022a). Tore, Otterup (2022, s. 1-11) belyser att det finns bristande kunskaper i den allmänna lärarutbildningen kring flerspråkiga elever. Detta är beaktansvärt eftersom skolan präglas av mångkulturalitet och flerspråkighet bland eleverna. Olof Franck (2013, s. 77) skriver att språk är makt och är även en tillgång till att kunna vara med i undervisningen och påverka genom att göra sin röst hörd, vilket gör att undervisningen blir inkluderande men även betydelsefull för en nyanländ elev. Vidare understryker Franck (2013, s. 53) vikten av att läraren undervisar de ämnesspecifika begrepp i de fyra samhällskunskap ämnen för eleverna redan i ung ålder. Men även vikten av samtal och diskussioner kring dessa begrepp för vidare utveckling av holistiskt lärande. Franck (2013, s. 53-55) lyfter även upp hur viktigt det är att SO-läraren arbetar utifrån estetiska former. Det kan läraren göra genom att använda kroppsspråket för att förmedla ämnesinnehållet men även för att skapa en helhetsuppfattning. Läraren kan anpassa undervisningen med hjälp av multimodala metoder, i form av visuellt, modeller och gestaltning, Brännström (2023, s. 56) betonar även det i sin avhandling.

För att undervisningen ska vara motiverande skriver Hermansson Adler i boken *”Samhällsämnenas didaktik F-ÅK 3”* (2013, s. 17) att läraren bör utgå från samhällskunskapens syfte och mål. Genom att använda sig av de tre didaktiska frågorna Vad, Hur och Varför, i relation till ämnesdidaktiska undervisningen kan läraren möta eleven och anpassa undervisningen efter elevens behov. Vidare skriver Hermansson Adler (2013, s. 17) att ämnesinnehållet i samhällskunskap ska beaktas utifrån elevens bakgrund och förkunskaper. Det innebär att läraren bör anpassa undervisningsinnehållet och takten i undervisningen efter elevens behov vilket Fridlund (2011, s15) även betonar i sin avhandling, därför att det bidrar till en likvärdig utbildning och meningsfullhet.

Om läraren anser att eleverna behöver grundlig förståelse för demokrati, bör läraren ge utrymme för det. Behöver eleven översättning av begrepp kan hen få det översatt genom sitt modersmål (Hermansson Adler, 2013, s. 17). Hermansson Adler (2013, s. 96) skriver att berättelser i undervisningen kan vara en metod som kan användas för att elever i klassrummet ska förstå varandra. Berättelser skapar medkänsla och förståelse bland elever i klassrummet. Det bidrar även till att eleverna får reflektera kritiskt över deras roll i samhället. Gibbons understryker hur läroplanen kan bli ett hinder för inkludering av andraspråkselever eftersom läroplanen inte tar hänsyn till nyanlända elever, eleverna förväntas att hänga med i den reguljära undervisningen oavsett skolbakgrund eller förkunskaper. Enligt Gibbons (2006, s. 42-44) är det viktigt att stötta eleverna kognitivt och motivera dem utifrån hög utmaning för att vidareutveckla deras kritiska tänkande samt inläring i samhällskunskap. Det kan göras genom att ge eleverna fria händer i att arbeta självständigt men att läraren är där och stöttar eleverna under processen.

Nilsson Folke (2017, s. 14-15), beskriver hur språkutvecklingen hos nyanlända kan optimeras genom att de får möjligheten att socialisera och samspela med andra. Vidare betonar Nilsson Folke (2015, s. 60) det genom att skriva hur viktigt språket blir för att den nyanlända eleven ska kunna följa med i undervisningen. Uppgifterna bör vara utvecklande, dock ska kraven vara anpassade efter elevens språkliga behov för att eleven inte ska tappa motivationen och kunna hänga med i undervisningen. En enkel eller svår uppgift gör att eleven antingen inte utmanas eller tappar motivation. Vilket kan bli avgörande för inläringen av det ämnesdidaktiska språket, utan balans är risken stor att elever inte inkluderas i den reguljära undervisningen vilket skapar

utanförskap (Nilsson Folke, 2015, s. 69). För många nyanlända är språket ett hinder, för att eleverna ska inkluderas behövs socialt inkluderande undervisningsmiljöer för att stötta språkinläringen (Nilsson Folke, 2015, s. 39). När det finns nyanlända elever med gemensamt modersmål i klassrummet bidrar det till känsla av inkludering och samhörighet. Eleverna kan även stötta varandra med hjälp av det gemensamma modersmålet (Nilsson Folke, 2017, s. 102).

Brunnberg och Darvishpour (2016, s. 125) nämner att modersmålet är en av grundpelarna för att utveckla ett ytterligare språk men även ett verktyg för samhörighet och gemenskap i undervisningen för utveckling av det ämnesdidaktiska språket. Modersmålet är även förknippat till identitet vilket är av värde när nyanlända kommer till ett nytt land. Även om det finns krav på ett nytt språk för att integreras i samhället innebär det inte att individen ska behöva lämna en bit av sin härkomst och identitet. Flerspråkighet bör inte anses vara ett hinder utan ett redskap för att kunna utveckla ett ytterligare språk. En viktig faktor Gibbons (2006, s. 12) lyfter för nyanländas språkutveckling är betydelsen av att integrera elevens modersmål i undervisningen, det håller även Brännström (2023, s. 12) med om. Gibbons (2006, s. 24-32) skriver att man ska se elevens modersmål som en tillgång för elevens utveckling. Vidare anser Gibbons att nyanlända elever bör ha stöttning under den reguljära undervisningen, den sorts stöttning involverar modersmålläraren som ska agera som ett stöd för att öka den språkliga förståelsen.

Brännström (2023, s. 106) lyfter vikten av modersmålet kopplat till ämnesundervisningen, användningen av modersmålet kan användas som en brygga för att undvika missförstånd och språkliga hinder. Enligt Brännström behöver tvåspråkig undervisning inte vara den mest optimala, däremot kan det finnas andra lösningar utifrån elevens språkliga behov. Brännström förklarar hur nyanlända elever kan få stöttning i undervisningen genom ett kollaborativt arbete i skolan bland lärarna. Brännström menar att det inte enbart är den enskilde lärarens ansvar att tillgodose nyanländas språkliga behov utan det bör uppnås i ett gemensamt kollegialt samarbete. Brännström (2023, s. 12) nämner att det finns utmaningar i svenska skolor där lärarna brottas med att möta elevernas behov i både bemötandet och i undervisningen. Cummins (2001, s. 2-3) betonar även det genom att dra paralleller mellan nordamerikanska länder som Kanada samt länder i Europa som Nederländerna. Länderna har liknande utmaningar som Sveriges skolor,

bland annat att lärarna har problem att hitta optimala utbildningsmetoder i undervisningen för tvåspråkiga elever.

4.2 Kultur och interkulturalitet

Undervisning i samhällskunskaps kring mångfald kan bidra till medvetenhet istället för hinder hos eleverna och användas som en fördelaktig undervisningsmetod. Genom samtal och aktivt deltagande i diskussioner kan läraren synliggöra likheter och skillnader kring olika kulturella dimensioner. Det i sin tur leder till öppenhet och inkludering av olika bakgrunder (Franck 2013, s. 51). Läraren bör grunda sin undervisning i ödmjukhet och nyfikenhet, när läraren har tilltro och respekt för elevernas olikheter och förkunskaper blir det enklare för eleverna att prestera och delta i en betydelsefull undervisning (Franck, 2013, s. 55). Det är väsentligt för eleverna att se hur samspelet mellan olika aktörer ser ut i ett demokratiskt samhälle. Lärarens uppgift är att skapa rätt förutsättningar och ge elever de möjligheter i undervisningen. I samhällskunskapsundervisningen kan eleverna bekanta sig med olika maktsituationer där de kan gestalta rollen som makthavare men även rollen som maktlösa. Det hjälper eleverna att finna sig själv i samhället men ger dem även de rätta verktygen för att kunna samspele i samhället och forma sin identitet (Björneloo, Inger, 2013, s. 76).

Nilsson Folke (2015, s. 39) beskriver hur nyanländas olika kulturer kan både vara en tillgång och en belastning för nyanlända när det gäller inkludering, vilket innebär att nyanlända behöver offra sin kultur men även anpassa sig efter svenska normer. Uppoffringen av de nyanländas egna värderingar och kulturella tank kan bli en utmaning för den nyanlända i mötet med den svenska kulturen som präglas av öppenhet och grundar sig i demokratiska värderingar, det som blir utmanande är kontrasten från deras tidigare kulturella härkomst. Gibbons (2010, s. 17) belyser hur viktigt det är att bemöta nyanlända elever efter deras möjlighet och den kompetens de besitter. Läraren bör inte fokusera på de hinder som finns för deras integration. För att göra undervisningen mer meningsfull för den nyanlända eleven kan undervisningsinnehållet kopplas till elevens bakgrund och erfarenheter det kan läraren göra genom att låta eleverna skriva, återberätta eller rita (Gibbons, 2010, s. 100). Interkulturalitet kan uppnås genom att läraren skapar

möjligheter och ger eleverna tid att arbeta i grupper där de kan dela med sig av varandras erfarenheter och utbyta kunskaper (Gibbons, 2010, s. 209).

Cummins (2015, s. 456) betonar vikten av kunskapen kring interkulturell utbildning i skolan, han menar på att undervisning om interkulturalitet kan bidra till respekt, samhörighet och social integration mellan diverse grupper. Interkulturalitet kan bidra till högre studieresultat samt större chanser för vidare akademiska möjligheter. När läraren grundar sin undervisning i öppenhet, nyfikenhet och respekt för olikheter kan det förebygga onödiga sociala konflikter samt acceptans bland eleverna. När undervisningen konstrueras utifrån elevernas bakgrund, olikheter och tidigare erfarenheter kan integrering och gemenskap uppnås. Det i sin tur kan påverka elevens inställning positivt till skolan men även elevens akademiska utveckling. En skola som inte grundar sig i öppenhet eller en lärare som inte är nyfiken på att utveckla sina kunskaper om den nyanlända elevens kultur och bakgrund kan resultera i sämre bemötande gentemot eleven men även en negativ påverkan på elevens inkludering i undervisningen och i skolan. Det kan sätta spår och leda till minskad motivation samt ett motarbete i relation till det som står i läroplanens värdegrund (Cummins, 2015, s. 461).

Brännström (2023, s. 33) nämner i sin avhandling hur somliga lärare delar in invandrarelever utifrån kulturell bakgrund. Ofta har lärarna förutfattade meningar kring de nyanlända elevernas förkunskaper. Eleverna bedöms utifrån deras kulturella skillnader samt utbildningsnivån som är befintlig i landet de härstammar ifrån. Lärarna använder nyanlända elevers kulturella bakgrund som matris för vidareutveckling av deras kunskaper. Mindre hänsyn tas till deras behov och förkunskaper, elevens bakgrund och kultur blir mer central för läraren. Det resulterar i kulturella klyftor mellan elevgrupper som leder till exkludering och utanförskap. Synen på invandrarkulturer grundas i hinder, den nyanlända elevens kulturella bakgrund anses inte vara en resurs, det blir snarare ett hinder. Med den synen blir det svårt att uppnå likvärdighet och jämlikhet utifrån de policyhandlingar och den värdegrund som skolan vilar på. Tajic (2016, s. 81) skriver i sin avhandling att nyanlända elevers bakgrund bör användas resurs, där eleverna kan använda varandra som inlärningskällor men även som ingång till social integrering. Fridlund(2011,s13-14) nämner hur globalisering har påverkat samhället och skolan i Sverige genom att man inte kan bemöta och anpassa undervisningen till elevernas olikheter.

Enligt Brännström (2023, s. 42-43) är det viktigt att skolan och lärarna tar hänsyn till nyanländas behov och tidigare skolbakgrund. Läraren bör även ta hänsyn till de trauman som en del nyanlända har fått uppleva. Vissa elever har kortare skolbakgrund eller ingen skolbakgrund alls, det kan bero på vilka förutsättningar och omständigheter eleverna har haft. Det kan även bero på elevens bakgrund och var de kommer från geografiskt och hur viktigt det anses vara med skolgång och utbildning. I boken *"Skolans möte med nyanlända"* menar Brunnberg och Darvishpour (2016, s. 127) att bemötandet i skolan kan både vara hindrande samt stöttade beroende på hur nyanlända tas emot, attityder kan bli avgörande för deras skolgång och för mötet med den svenska kulturen.

4.3 Demokrati och värdegrund

Björneloo (2013, s. 62-65) förklarar hur teori och praktik i undervisningen bör gå hand i hand, särskilt när undervisningen grundas i arbetsformer kring demokrati. Det kan däremot bli motsägelsefullt om teorin i undervisningen inte har en koppling till praktiken i undervisningen. Därför är det viktigt att eleverna får vara med och påverka sin undervisning kring demokrati genom klassråd, elevråd och debatter kring sociala rättigheter och skyldigheter. Det erbjuder eleverna de artefakter som ligger till grund för deltagande och inkludering i ett demokratiskt samhälle. Läraren bör variera sin ämnesundervisningen genom att inte enbart lära ut kunskap, begrepp och fakta. För att kunna agera som ansvarsfull medborgare i samhället är det viktigt att eleverna lär sig att reflektera, argumentera samt lära sig tänka kritiskt.

Franck (2013, s. 22-23) betonar att demokrati i undervisningen är grunden till att elever ska kunna känna sig trygga och utvecklas till den individ de vill vara. Elever behöver bli bemötta med respekt och acceptans, oavsett bakgrund ska de inte känna sig begränsade till att utveckla sin identitet. Undervisning som endast grundas i att utveckla framtida samhällsmedborgare till samhällets fördel riskerar att åsidosätta elevens värde genom att ignorera elevens behov. Nilsson Folke (2015, s. 44) skriver hur likvärdigheten enligt skolans värdegrund oftast inte uppfylls i praktiken. Vilket blir motsägelsefullt i relation till de riktlinjer och mål som läroplanen grundar sig på därför blir uppdraget om likvärdighet en förklädnad (Nilsson Folke, 2015, s. 73).

Kommenterad [NA3]: Lyft fram det didaktiska och minska ned det andra.

En viktig aspekt Blanck, (2023, s. 55) betonar om ämnesdidaktiken innefattar hur läraren kan erbjuda en meningsfull undervisning genom det valda innehållet. Innehållet bör vara stimulerande och framstående för eleverna. Genom att läraren integrerar litteratur, visuella metoder och dikter i samhällskunskapsundervisningen kan det stötta elevens kognitiva förmågor. Att integrera litteratur i ämnesinnehållet kan bidra till att eleven får en förståelse om ämnet utifrån olika perspektiv. Med visuella verktyg kan eleven utveckla sin fantasi. Med litteratur kan olika ämnesområden om social orättvisa, demokrati och värdegrund belysas (Blanck, 2023, s. 37). Blanck (2023, s. 51) lyfter två teorier: den ena är bildningsteoretiskdidaktisk och den andra är kritiskkonstruktiv didaktik. Dessa två teorier använder SO-läraren för att reflektera kring sin teoretiska och praktiska undervisning. Bildningsteoretiskdidaktik handlar om att utveckla elevernas bindningsförmåga kring individens påverkan på samhället, teorin handlar även om att skapa förståelse kring samspelet mellan individ och samhälle (Blanck, 2023, s. 53).

Kritiskkonstruktivdidaktik är den teorin som används för att utveckla elevernas kritiska förmågor. Lärarens val av ämnesinnehåll ska bidra till utveckling av elevernas kritiska förmågor. Läraren ska skapa inlärningssituationer grundade i samhällsfrågor om sociala orättvisor, maktstrukturer och samhällsideologier för att ge eleverna möjligheten att reflektera kring samhället. SO-läraren bör se till att eleverna är aktiva i samhällskunskapsundervisning genom att skapa undervisningstillfällen där problemlösning, diskussion och reflektion kring det specifika so-ämnet integreras. Teorin är betydelsefull för den erbjuder eleverna de ämnesdidaktiska redskapen att kunna tänka kritiskt och analytiskt kring mänskliga rättigheter och demokrati. Samhällskunskapsundervisningen (Blanck, 2023, s 48-53).

Det är ytterst viktigt för läraren att tänka på nyanlända elevers olika värderingar kring demokrati i relation till de värderingar människor har i väst. (Brunnberg & Darvishpour, 2016,s. 127) skriver att skolan och samhället bör ta hänsyn till att de flesta nyanlända kommer från länder där demokratin brister. Vissa elever kommer från samhällen där synen på de demokratiska värderingar och frihet saknas till skillnad från den synen väst har, det kan leda till ytterligare hinder för integration och sociala relationer. Vilket kan leda till utanförskap i skolan för att man inte delar de värderingar som resterande svenska elever. När läraren grundar sin undervisning i

öppenhet, nyfikenhet och respekt för olikheter kan det förebygga onödiga sociala konflikter och acceptans bland eleverna. Undervisningen bör konstrueras utifrån elevernas bakgrund, olikheter och tidigare erfarenheter på det vis kan integrering och gemenskap uppnås.

De flesta kommer från kollektivistiska samhällen med bristfälliga demokratiska värderingar och auktoritära regimer. Oftast placeras Västeuropa samt Nordamerika i fullständiga demokratier, medan mellanöstern placeras i auktoritära regimer. Vilket innebär att makten centreras på en liten grupp i landet och folket har begränsad yttrandefrihet. I ett auktoritärt samhälle styrs skolans undervisning utifrån regimens värderingar. Lärarna har strikta ramar att förhålla sig till samt ingen frihet till undervisning, undervisningen grundar sig oftast i att lära sig utantill innehållet som läraren förmedlar till eleverna (King et al., 2024, s. 3-5). Det i sin tur kan bli en kontrast i relationen till den svenska skolan som präglas av öppenhet samt kritiskt tänk. Detta leder till att elever från auktoritära regimer saknar kritiska förmågor för att kunna ifrågasätta deras tidigare inhämtning av kunskap vilket är något lärarna bör ta hänsyn till (Nilsson Folke, 2015, s. 41). Vidare betonar King et al. (2024, s. 3-4) att nyanlända har olika kulturer, prioriteringar och värderingar. Kulturer som är kollektivistiskt uppbyggda prioriterar mångfald. Det innebär att i kollektivistiska kulturer får eleven offra sina värderingar och sin frihet men däremot prioritera mångfaldens bästa. Brunnberg och Darvishpour (2016, s. 127) beskriver hur det svenska samhället bygger på ett individualistiskt tänk vilket utgör en stor skillnad för den som kommer från ett kollektivistiskt uppbyggt samhälle. Det i sin tur kan skapa konflikter samt hinder för integration i samhället.

Tajic (2022, s. 32) betonar skolans viktiga roll i att få nyanlända elever att känna tillhörighet och gemenskap i skolan. En del elever har på grund av tidigare trauman och förutsättningar antingen ingen skolgång eller möjlighet till skolgång. Skolans roll blir att skapa en känsla av inkludering i samhället genom att erbjuda eleven en meningsfull skolgång och framtid. Genom dessa möjligheter kan integrering i samhället bli mindre komplex. I sin avhandling skriver Eklund (2003, s. 120) att undervisningen ska grundas i fostran om tolerans, läraren ska genom sin undervisning ge eleverna möjlighet till kritiskt tänkande och rätten till att ha eget inflytande. Eklund (2003, s. 3-9) påpekar att skolan behöver arbeta med värdegrund och demokrati för att nyanlända ska integreras, detta kan uppnås genom interkulturell undervisning. Genom

interkulturell undervisning lär sig eleverna av varandra, de delar erfarenheter och kunskaper. Vilket kan bli som en brygga för acceptans av olikheter men även för att motarbeta hinder. Eklund (2003, s. 22) understryker att undervisning i samhällskunskap har en ledande roll i att implementera en demokratisk fostran hos nyanlända elever. Det kan läraren möjliggöra genom fokus på interkulturell undervisning vilket är väsentligt ifall man strävar efter ett demokratiskt samhälle och vill kunna göra sin röst hörd och kunna påverka samhället man samspelar i.

Sammanfattning vad gäller lärarens arbetssätt för integrering utifrån de tre tematiska fälten. Språket en viktig ingång för integrering av nyanlända elever i vårt demokratiska samhälle vilket tar avstamp i de didaktiska valen läraren gör i undervisningen. Inkludering och språkutveckling hos nyanlända kan uppnås när läraren tar hänsyn till elevernas erfarenheter och förkunskaper. Elevernas utveckling kan antingen stagnera eller utvecklas beroende på lärarens didaktiska val. Lärarens uppdrag att välja rätt metoder för att kunna stödja nyanlända elevers språkliga och sociala inläring, utifrån detta kan inkludering ske. I ett mångkulturellt klassrum vad gäller lärarens förhållningssätt bör ämnesinnehållet grundas i undervisning om mångfald och acceptans av olikheter. Där elevernas kulturella skillnader betraktas som en resurs i undervisningen och inte som ett hinder.

5. Slutsatser och diskussion

Syftet med kunskapsöversikten är att få svar på hur lärarens ämnesdidaktiska undervisning i samhällskunskap kan bidra till integrering av nyanlända elever både i grundskolan och i samhället. I det här avsnittet sammanfattas resultatet av kunskapsöversikten utifrån frågeställningarna. “Hur kan lärares ämnesdidaktiska val i samhällskunskapsundervisningen skapa förutsättningar för att inkludera nyanlända elever i undervisningen?”, “Hur påverkar samhällskunskapsundervisningen nyanlända elevers integration i grundskolan och i samhället?”.

Vår kunskapsöversikt är relevant för professionen i samhällskunskap därför att den belyser de aktuella utmaningarna i undervisningen för integrering av nyanlända elever i grundskolan samt de brister som råder i yrkesprofessionen. Vår konklusion av resultatet baseras på att SO-läraren behöver reflektera kring sina didaktiska val och metoder för att utöka sin kompetens kring integrering av nyanlända elevers behov. Utifrån resultatet har den här kunskapsöversikten kommit fram till att det finns värdefulla aspekter för integrering av nyanlända elever vilket är språk, kultur och interkulturalitet samt demokrati och värdegrund. När det gäller det språkliga området läggs stor vikt på nyanländas tidigare förkunskaper, erfarenheter och enskilda behov (Nilsson Folke, 2015; Cummins, 2015; Otterup, 2022). Kroppsspråk, bilder, visuellt stöd, olika modeller som venndiagram är ämnesdidaktiska metoder läraren kan använda sig av i samhällskunskapsundervisningen för att språkligt stödja nyanlända elever.

Läraren kan även använda sig av spel, studiebesök, tankekartor kring ämnesbegrepp i samhällskunskap. För att konkretisera, främja repetition kring ämnesinnehållet i samhällskunskap men även förtydliga ämnesspråket kan SO-läraren använda sig av begreppskort eller begreppslistor. Begreppskort och listor kan vara ett bra didaktiskt val i samhällskunskapsundervisningen därför att elever med begränsad språklig förmåga kan utöka sitt ordförråd. Däremot kan det bli tidskrävande och leda till att eleven inte förstår helheten i undervisningen samt begreppets användning i olika sammanhang. En till metod SO-läraren kan gynnas av är att ha en förberedande lektion kring det specifika ämnet som ska belysas där centrala begrepp förklaras och definieras. För att nyanlända elever ska integreras i samhällskunskapsundervisningen bör klassföreståndaren i samhällskunskap planera sin lektion

Kommenterad [NA4]: Arbeta med följande bedömningskriterium:

Kunskapsöversiktens relevans för professionen diskuteras; diskussionen av kunskapsöversiktens relevans för professionen fokuserar såväl ämnet som yrket.

Minska ned på repetition från resultatdelen och diskutera mer. Ni kan till exempel diskutera vad det interkulturella kan få för konsekvenser om det tillämpas i klassrummet, det var ett exempel ta fram fler.

gemensamt med modersmålläraren där centrala begrepp och ämnesinnehållet översätts samt förenklas därför att det hjälper eleven att kunna hänga med i den reguljära undervisningen (Franck, 2013; Nilsson Folke, 2015; Brunberg & Darvishpour, 2016).

Otterup (2022, s.12) skriver att inkludering kan uppnås genom integrering av modersmålet i undervisningen och att elevens förkunskaper ska tas i beaktande. Läraren kan skapa inkludering i undervisningen genom att planera in arbetsmetoder som diskussioner, debatter och grupparbeten för nyanlända elever i sitt undervisningsinnehåll (Björneloo, 2013). Genom att visa hänsyn till nyanländas behov kan integration i samhällskunskapsundervisningen uppnås (Franck, 2013; Nilsson Folke, 2017). Om inte läraren skapar inlärnings tillfällen i form av grupparbeten, samtal i mindre grupper i sin undervisningen om interkulturalitet kan konsekvenser uppstå i form av brist av medkänsla för varandras olikheter men även brist på gemenskap och missförstånd som kan leda till att klassrumsmiljön blir negativ påverkan. Kränkningar och diskriminering kan komma att bli ett förekommande problem. Cummins (2015, s. 456) betonar vikten av kunskapen kring interkulturell utbildning i skolan, han menar på att undervisning om interkulturalitet kan bidra till respekt, samhörighet och social integration mellan diverse grupper. Genom att läraren belyser olika scenarion där olika exempel kring olika förhållanden som krig, fattigdom, rättvisa eller flykt synliggörs, läraren kan använda sig av dramatisering för att öka deras empatiska förståelse kring olikheter och därmed skapa tolerans för varandras bakgrund. Venndiagram är en modell som kan användas i so- undervisningen för att visa likheter och skillnader mellan demokratier och diktatorsamhällen eller kulturella skillnader och likheter, dock kan det bli begränsat, förenklat och svårt att visualisera ämnesinnehållet för nyanlända elever som har ett begränsat ordförråd.

Utan tydliga riktlinjer och policy-handlingar är det svårt att inkludera nyanlända elever i samhällskunskapsundervisningen (Nilsson Folke, 2017; Brännström, 2013; Tajic, 2022). Enligt Lgr22 (Skolverket,2022) och skollagen (2010) understryks det att alla har rätt till likvärdig utbildning. Resultatet i kunskapsöversikten visar att det råder brister i lärares praktiska profession och i de otydliga riktlinjerna som finns, därmed blir det utmanande för SO-läraren att erbjuda en likvärdig utbildning. Läroplanen kan bli ett hinder för lärarens yrkesprofession eftersom de råder brister i de befintliga riktlinjerna och i de policyhandlingar för hur undervisning i samhällskunskap för nyanlända ska bedrivas. Läraren är medveten om "vad" som ska läras ut

och ”varför” det ska läras ut däremot finns det ett glapp i ”hur” det bör läras ut (Brännström, 2023; Tajic, 2022).

Det är utmanande för lärare att både undervisa i den ämnesdidaktiska och den språkliga delen. Det blir ett dubbeluppdrag vilket kan påverka kvalitén i den reguljära undervisningen Gibbons (2006, s. 34-35). Gibbons (2013, s. 34-35) belyser lärarens dubbla uppdrag som ett hinder för optimal undervisning, gibbons menar att det dubbla uppdraget lärare har som innefattar fostran av demokratiska medborgare men även undervisning i det språkliga området kan bli belastande för läraren och resultera i sämre undervisning kvalitet.

Att undervisa i samhällskunskap gynnar inte enbart nyanlända elevers integrering, det även till stor fördel för lärares yrkesprofession. Därför att det bidrar till kontinuerlig utveckling av ämneskunskapen i samhällskunskap men även vidareutveckling av SO-lärares yrkesprofession i praktiken. Läraren utvecklar både sitt sätt att differentiera och anpassa sin so-undervisning utifrån nyanlända elevers förmågor. Genom att läraren utvecklar nyanländas kunskap kring samhällets förväntningar bidrar det till samhällsutveckling. Undervisningen i samhällskunskap ger nyanlända elever de artefakter som behövs för att känna till sina skyldigheter och rättigheter. SO-lärares uppdrag bidrar även till att ge nyanlända elever ökad förståelse för demokratiska värderingar och uppbyggnaden av vårt demokratiska samhälle. Kursplanen i samhällskunskap betonar att eleverna ska kritiskt granska, analysera och samtala (Skolverket, 2022a).

4.4 Yrkesrelevans

Sammanställningen av kunskapsöversikten har gjort oss mer medvetna om vilka krav och utmaningar lärare ställs inför, samt vad som förväntas av oss ute på arbetsfältet. Lärares didaktiska val och handlingar i samhällskunskapsundervisningen kan både påverka skolan och samhället. Genom multimodalitet, berättelser, filmer och dramatisering kan SO-läraren hantera de utmaningar som finns i undervisningen. När metoder som gruppdiskussion, och modeller som den didaktiska triangeln, venndiagram, tankekartor och begreppslistor implementeras kan det stötta läraren i att nå ut till nyanlända elever i samhällskunskapsundervisningen men även

Kommenterad [NA5]: Fokusera på hur man didaktiska kan hantera det som ni har skrivit i just SO.

vidareutveckla elevernas kunskaper och förmågor. Dessa metoder är till fördel för både kunskapsinhämtning och social integrering. Vid framtida lektionsplaneringar bör vi involvera elevernas tidigare erfarenheter och förkunskaper för att skapa meningsfullhet och begriplighet.

4.5 Brister

Under arbetet av kunskapsöversikten har det varit svårt att hitta forskning om hur samhällsundervisningen i samhällskunskap påverkar yngre nyanlända elevers integrering i samhället. Därför är kunskapsöversikten inte åldersspecifik. Det har även varit utmanande att hitta tydliga riktlinjer och policy-handlingar kring integreringen av nyanlända elever i skolan. Det har varit utmanande att påvisa samt ge tydligare inblick i de utmaningar som lyfts upp kring nyanlända elevers integrering, därför att det finns underlag på vad läraren ska göra men däremot inga tydliga riktlinjer på hur läraren bör implementera det i sin profession. Vi är även medvetna om att det kan vara vår sökprocess som brister.

4.7 Vidare forskningsmöjligheter

Hur kan lärare och lärarstudenter inkludera nyanlända elever i skolan och i samhället utan tillräcklig kompetens och tydliga riktlinjer. Begreppen "integrering" och "nyanländ" har under en lång tid varit aktuella i vårt dynamiska samhälle. I framtiden vore det av intresse att reda på vilken kompetens lärare samt lärarstudenter saknar för integration av nyanlända men även hur lärarstudenter kan påverka för att skapa möjligheter där integrering av nyanlända kan bli en del av lärares allmänna utbildning.

6. Referenslista

- Blanck, S. (2023). *Elever möter samhällsfrågor: Didaktiska och bildningsteoretiska perspektiv på samhällsorienterande undervisning om epoktypiska samhällsfrågor*. [Doktorsavhandling, Karlstad University Studies] <https://kau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1753796/FULLTEXT02.pdf>
- Brännström, M. (2023). *Mellan osynlighet och avvikelse - nyanlända elever med kort skolbakgrund i grundskolans senare årskurser*. [Doktorsavhandling, Göteborgs universitet]. <https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/79104/Kappa%20Malin%20Brännström%20e-spik.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Brunnberg, E., Darvishpour, M. (2016). Etnicitet, kultur och genus. Om ensamkommande barn och mötet med den svenska skolan. I P. Lahdenperä & E. Sundgren (Red.), *Skolans möte med nyanlända* (s. 111-132). Liber.
- Cummins, J. (2001). Andraspråksundervisning för skolframgång - en modell för utveckling av skolans språkpolicy. I K. Nauclér (Red.), *Symposium 2000 : ett andraspråksperspektiv på lärande*. (s. 86-107). Sigma.
- Cummins, J. (2015). Intercultural education and academic achievement: a framework for school-based policies in multilingual schools. *Intercultural Education*, 26(6), 455-468. <https://doi.org/10.1080/14675986.2015.1103539>
- Eklund, M. (2003). *Interkulturellt lärande: intentioner och realiteter i svensk grundskola sedan 1960-talets början*. [Doktorsavhandling, Luleå tekniska universitet]. <https://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:990384>
- Franck, O., Hermansson Adler, M. & Björneloo, I. (2013). *Samhällsämnenas didaktik: F - åk 3*. Studentlitteratur
- Fridlund, L. (2011.) Interkulturell undervisning- ett pedagogiskt dilemma: talet om undervisning i svenska som andraspråk och i förberedelseklasser. [Doktorsavhandling, Göteborgs universitet]. DOI: https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/25382/gupea_2077_25382_1.pdf?sequence=1
- Förenta Nationerna (2023). *Länge leve demokratin*. <https://unric.org/sv/laenge-leve-demokratin/>
- Gibbons, P. (2006). *Stärk språket, stärk lärandet: språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråks elever i klassrummet*. Hallgren & Fallgren.
- Gibbons, P. (2013). *Lyft språket, lyft tänkandet: språk och lärande*. Hallgren & Fallgren
- King, R. B., Haw, J. Y., Wang, Y. (2024). Need-support facilitates well-being across cultural, economic, and political contexts: A self-determination theory perspective. *Learning and instruction*, 93, Artikel 101978. <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2024.101978>

Mitchell, D. (2015). *Inkludering i skolan: undervisningsstrategier som fungerar*. Natur & Kultur.

Nationalencyklopedin (2023). Värdegrund. Hämtad 30 november 2024 från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/v%C3%A4rdegrund>

Nationalencyklopedin (u.å.) Modersmål. Hämtad 30 november 2024 från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/modersm%C3%A5l>

Nilsson Folke, J. (2015). Från inkluderande exkludering till exkluderande inkludering? I N. Bunar (Red.), *Nyanlända och lärande: mottagande och inkludering* (s. 37-80). Natur & kultur.

Nilsson Folke, J. (2017). *Lived transitions: experiences of learning and inclusion among newly arrived students*. [Doktorsavhandling, Stockholms universitet]. <https://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:1052228>

Otterup, T. (2022). S.6-12 *Flerspråkighet som resurs* (Reviderad rapport). Skolverket. https://www.skolverket.se/download/18.5902f8c1867b62f9b6b06/1679060460901/Artikel_Flersprakighet_som_resurs_tore_otterup_rev2022.pdf

Persson, B. & Persson, E. (2012). *Inkludering och målpuffyllelse: att nå framgång med alla elever*. Liber.

Regeringskansliet, (u.å). *Integration*. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/integration/>

Skollag (SFS 2010:800). Utbildningsdepartementet. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800/.

Skolverket, (2014). *Integrerade elever*. <https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65b592/1553965993056/pdf3388.pdf>

Skolverket (2022a). <https://tinyurl.com/4mw3rf3k>

Skolverket (2022b). <https://tinyurl.com/3bdby5ce>

Skolverket (2024). <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/undervisa-nyanlanda-elever>

Skolverket (u.å). *Interkulturalitet i undervisningen och skolutveckling*. https://www.skolverket.se/download/18.645f1c0e17821f1d15c2dfc/1622624166206/Interkulturalitet_i_undervisning_och_skolutveckling_Pirjo_Lahdenpera_20181003-2.pdf.

Sveriges riksdag (29 november 2023). *Vad är demokrati?* <https://www.riksdagen.se/sv/sa-fungerar-riksdagen/demokrati/vad-ar-demokrati/>

Tajic, D. (2022). *Mellan policy och praktik: En studie om nyanlända elevers pedagogiska och sociala inkludering i skolan*. [Doktorsavhandling, Stockholms universitet]. <https://su.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:1695636>

Umeå universitet (2024). *Vetenskapliga artiklar och andra publikationer*
<https://www.umu.se/bibliotek/soka-skriva-studera/informationssokning-och-kallkritik/vetenskapliga-publikationer/>